

YABANCI MENKUL KIYMETLER PİYASASI “ULUSLARARASI TAHVİL PAZARI” TAKAS UYGULAMA ESASLARI

İMKB Yabancı Menkul Kıymetler Piyasası Uluslararası Tahvil Pazarında Türkiye Cumhuriyeti Hazinesi tarafından ihraç edilen dış borçlanma araçlarının kesin alım – satım işlemleri gerçekleştirilmektedir.

1.DAYANAK

İMKB Yabancı Menkul Kıymetler Piyasası Uluslararası Tahvil Pazarında gerçekleşen işlemlerin takası İMKB'nin ilgili Genelgesi çerçevesinde Bankamızca sonuçlandırılmaktadır.

2. TAKAS PRENSİPLERİ

Netleştirme: Menkul kıymet tanımı, valör ve döviz birimi bazında netleştirme yapılır. Değişik döviz cinsleri arasında netleştirme yapılmaz. Yükümlülükler netleştirilmiş tutarlar üzerinden yerine getirilir.

Döviz ödemeli devlet iç borçlanma senetleri Kesin Alım - Satım Pazarı'nda gerçekleşen işlemler ile Uluslararası Tahvil Pazarında gerçekleşen işlemler birbirleriyle netleştirilmez. Örn; bir üye aynı gün valörüyle döviz ödemeli devlet iç borçlanma senetleri Kesin Alım - Satım Pazarından \$ 10.000 alacaklı, Uluslararası Tahvil Pazarından ise \$9.500 borçlu ise yükümlülük yerine getirme son saatine kadar \$9.500 ödemekle yükümlüdür.

Teslim Karşılığı Ödeme: Takas işlemlerinde riski en aza indirmek için, karşılığını almadan teslim etmeme veya ödememe prensibi esas alınmaktadır. Üyeler takas yükümlülüklerini yerine getirmedikleri sürece takas alacaklarını alamazlar.

Kaydi Takas: Takasa olan nakit / kıymet borçları hesaben ödenir. Takas alacakları ise üyelerin Takasbank'a bildirmiş oldukları muhabir bankalar nezdindeki ilgili hesaplarına aktarılır.

Takas Garantisi: İşlemlerin valör tarihinde ve süresi içerisinde tamamlanacağı hususunda Bankamızın garantisi bulunmamaktadır. Yükümlülüklerini yerine getirmiş üyelere nakit ve/veya menkul kıymet alacaklarının ödenmesi/aktarılması, diğer üyelerin yükümlülüklerini yerine getirmeleri sonucunda ilgili nakit ve menkul kıymetlerin takas havuzunda mevcut olması, başka bir ifadeyle borçlu üyelerin yükümlülüklerini zamanında yerine getirmesi koşuluna bağlıdır.

3.TAKAS İŞLEMLERİ

Eurotahvil alım satım işlemleri en az üç iş günü, en fazla onbeş gün valörle yapılabilir. İş günü Türkiye, Euroclear Bank ve işlem yapılan döviz cinsinin yerel piyasalarının resmi olarak açık olduğu gündür. ABD Doları cinsinden işlemlerde iş günleri Türkiye, Euroclear Bank ve Citibank/New York'un, Euro cinsinden işlemlerde iş günleri Türkiye, Euroclear Bank ve Citibank/Frankfurt'un resmi olarak açık olduğu günlerdir.

İşlem görece menkul kıymetlerin yurtdışında bulunması ve işlemlerin döviz cinsinden yapılması nedeniyle Takasbank sözkonusu işlemleri muhabir bankaları aracılığı ile sonuçlandırır.

Üyeler, işlem yaptıkları her bir döviz cinsine göre nakit alacaklarının gönderilmesini istedikleri bankayı ve hesap numarası ile menkul kıymet alacaklarının gönderilmesini istedikleri saklama kuruluşu ve hesap numarasını genel bir talimatla Takasbank'a bildirirler. Söz konusu bankaları veya hesap numaralarını değiştirmek isteyen üyeler, bu değişikliği en az 1 işgünü önce Takasbank'a bildirmekle yükümlüdürler.

Takas yükümlülüğünü yerine getirmek için kullanılacak olan muhabir bankalar ve hesap numarasına ilişkin bilgi aşağıdaki tabloda yer almaktadır.

Yükümlülük Türü	Muhabir Banka	Hesap Numarası
Menkul Kıymet	Euroclear Bank	97325
Amerikan Doları	Citibank/New York	36125331
Euro	Citibank/Frankfurt	4115556016

3.1. ABD Doları Cinsinden Gerçekleştirilen İşlemler

Yükümlülüklerin Yerine Getirilmesi

- Alıcı üye, (nakit borçlu, kıymet alacaklı) kendi muhabir bankasına Takasbank'ın Citibank/New York nezdindeki 36125331 nolu hesabına V günü valörü ile ödeme yapılması için talimat gönderir. Nakit yükümlülükleri V gününde yerine getirilmiş olmalıdır. Aksi halde üye temerrüde düşmüş sayılır ve temerrüt hükümleri uygulanır.
- Satıcı üye (nakit alacaklı, kıymet borçlu) V günü saat 16:30'a (Türkiye saati) kadar menkul kıymet borçlarını Takasbank'ın Euroclear Bank nezdindeki 97325 nolu hesabına aktarır. Menkul kıymet yükümlülüklerini V günü saat 16:30'a (Türkiye saati) kadar yerine getirmeyen üye temerrüde düşmüş sayılır ve temerrüt hükümleri uygulanır.

Alacakların Ödenmesi

- Menkul kıymet yükümlülüklerini V günü saat 16:30'a (Türkiye saati) kadar yerine getiren üyelerin nakit alacaklarının, V günü valörüyle ilgili hesaplara ödenmesi için Takasbank tarafından Citibank/New York'a talimat gönderilir.
- Nakit yükümlülüğünü V günü saat 16:30'a kadar (Türkiye saati) yerine getiren üyelerin menkul kıymet alacaklarının aktarılması için Takasbank tarafından V günü Euroclear Bank'a talimat gönderilir. Ancak, nakit yükümlülüğünü V günü saat 16:30'dan sonra (Türkiye saati) yerine getiren üyelerin menkul kıymet alacakları ilgili hesaplarına V+1 günü aktarılabilir.

3.2. Euro Cinsinden Gerçekleştirilen İşlemler

Yükümlülüklerin Yerine Getirilmesi

- Alıcı üye, (nakit borçlu, kıymet alacaklı) kendi muhabir bankasına Takasbank'ın Citibank/Frankfurt nezdinde açtığı 4115556016 nolu hesaba V günü valörü ile ödeme yapılması için talimat gönderir. Nakit yükümlülükleri V gününde yerine getirilmiş olmalıdır. Aksi halde üye temerrüde düşmüş sayılır ve temerrüt hükümleri uygulanır.

- Satıcı üye (nakit alacaklı, kıymet borçlu) V günü saat 16:30'a (Türkiye saati) kadar menkul kıymet borçlarının Takasbank'ın Euroclear Bank nezdindeki 97325 nolu hesabına aktarır. Menkul kıymet yükümlülüklerini V günü saat 16:30'a (Türkiye saati) kadar yerine getirmeyen üye temerrüde düşmüş sayılır ve temerrüt hükümleri uygulanır.

Alacakların Ödenmesi

- Menkul kıymet yükümlülüklerini V günü saat 16:30'a (Türkiye saati) kadar yerine getiren üyelerin nakit alacaklarının, V günü valörüyle ilgili hesaplara ödenmesi için Takasbank tarafından Citibank/Frankfurt'a talimat gönderilir.
- Nakit yükümlülüğünü V günü saat 16:30'a kadar (Türkiye saati) yerine getiren üyelerin menkul kıymet alacaklarının, aktarılması için Takasbank tarafından V günü Euroclear Bank'a talimat gönderilir. Ancak, nakit yükümlülüğünü V günü 16:30'dan sonra (Türkiye saati) yerine getiren üyelerin menkul kıymet alacakları ilgili hesaplarına V+1 günü aktarılabilir.

4.TEMERRÜT İŞLEMLERİ

Eurotahvillere ilişkin nakit ve kıymet yükümlülüğünü yukarıda belirtilen sürelerde yerine getirmeyen üyeler herhangi bir bildirim yapılmaksızın öntemerrüt / temerrüde düşmüş sayılırlar.

Ön temerrüde / temerrüde düşülen menkul kıymetler için, ilgili menkul kıymetlerin işlem günlerindeki ağırlıklı ortalama fiyatlarından hesaplanan toplam Borsa değerleri, ön temerrüde / temerrüde düşülen nakit için, toplam nakit değeri esas alınarak temerrüt faizi hesaplanır. Hesaplanan ön temerrüt / temerrüt faizinin TL değeri T.C. Merkez Bankası tarafından ilan edilen ilgili valördeki döviz alış kuru esas alınarak bulunur.

Temerrüt ve ön temerrüt cezaları yükümlülüğün yerine getiriliş saatlerine göre değişiklik gösterir.

YÜKÜMLÜLÜK TÜRÜ	SAAT ARALIĞI	KATSAYI
MENKUL KIYMET	16:31-17:30	0,50
MENKUL KIYMET	17:30'dan sonra aynı gün valörüyle	3,00
NAKİT/MENKUL KIYMET	Valör tarihinden sonra	3,00

Menkul kıymet yükümlülüğünü 16:31-17:30 saatleri içinde yerine getiren üyelere uygulanacak en az ve en yüksek ön temerrüt faizi; her takvim yılı için Borsa Başkanlığı'nın teklifi üzerine Borsa Yönetim Kurulu tarafından belirlenir. 2009 yılı için alt sınır 14,21TL, üst sınır 242.157,76TL olarak belirlenmiştir. 17:30'dan sonra aynı gün valörüyle yerine getirilen menkul kıymet yükümlülükleri ile valör tarihinden sonra yerine getirilen nakit/menkul kıymet yükümlülükleri için üst sınır uygulanmaz.

Temerrüt cezası; İMKB Repo - Ters Repo Pazarında veya TCMB İnterbank Para Piyasasında oluşan 1gecelik ağırlıklı ortalama faiz oranından en yüksek olanı baz alınarak hesaplanır. Ön temerrüt ve temerrüt faizleri, tahakkuk tarihinden itibaren bir iş günü içerisinde ödenir.

Nakit veya menkul kıymet alacaklı üyelere, valör gününde yapılamayan ödeme veya teslimler için valör günü ile ödeme veya teslimlerin yapıldığı tarih arasındaki takvim günleri esas alınarak her bir gün için İMKB Repo Ters Repo Pazarı'nda veya TCMB İnterbank Para Piyasası'nda oluşan bir gecelik ağırlıklı ortalama faiz oranlarından en yüksek olanın 2 katının %100'ü ödenir. Bu ödemenin yapılabilmesi için, valör günü yapılamayan teslim ya da ödemenin İMKB, Takasbank veya Takasbank'ın muhabir bankalarının sisteminde meydana gelen sorunlardan kaynaklanmaması, nakit veya menkul kıymet alacaklı üyenin nakit veya menkul kıymet yükümlülüğünü zamanında yerine getirmesi, nakit veya menkul kıymet temerrüdüne düşen üyenin yazılı itirazının geçersiz kabul edilerek temerrüt faizinin tahsili gerekmektedir.

5. İŞLEM MASRAFLARI

Takas işlemlerine ilişkin nakit ve menkul kıymet hareketi nedeniyle diğer banka ve kuruluşlarca talep edilecek ücret, komisyon ve vergiler belirli dönemlerde ilgili üyelere aynen yansıtılır. Euroclear ve Clearstream Lüksemburg dışında bir menkul kıymet saklayıcısının kullanılması halinde doğabilecek ücretler ayrıca yansıtılır.